ЗБІРНИК
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»

Київ – 25 травня 2026

DOI: 10.5281/zenodo.20750329
УДК 304.4:364(082)
С 69

Соціальна політика: виклики часу : матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (25 травня 2026 року). Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026. 269 с.

Збірник тез доповідей учасників ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ» об'єднує результати досліджень учених, фахівців і практиків з різних галузей соціогуманітарного знання, що розкривають багатовимірні аспекти формування та реалізації соціальної політики в умовах сучасних суспільних трансформацій. Матеріали згруповано за тематичними секціями, що охоплюють широкий спектр проблем: теоретико-методологічні засади соціальної політики та соціального забезпечення; розвиток системи соціального захисту й соціальних послуг; соціальна робота з вразливими категоріями населення; соціальні стандарти та механізми їх упровадження; стійкість і згуртованість територіальних громад; соціальна безпека в умовах воєнних і повоєнних викликів; цифрова трансформація соціальної сфери; інклюзія, рівність та запобігання дискримінації; роль освіти у підготовці фахівців соціальної галузі; міждисциплінарні студії суспільного розвитку та людського добробуту.

Збірник стане в пригоді науковцям, викладачам, здобувачам освіти, фахівцям соціальної сфери, працівникам органів державної влади та місцевого самоврядування, представникам громадських організацій, а також усім, хто цікавиться проблематикою соціального розвитку в сучасному світі.

Редакційна колегія

Ренате ВАЙНОЛА**,** докторка педагогічних наук, професорка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; ***Алла ЯРОШЕНКО –*** докторка філософських наук, професорка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Заслужений працівник освіти України; ***Оксана МІХЕЄВА –*** кандидатка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; ***Тетяна ГОЛУБЕНКО*** кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова; ***Андрій ГРИНЬКІВ*** кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальної роботи Факультету спеціальної освіти та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету спеціальної освіти та соціальної політики
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
(протокол №8 від 17.06.2026 року)

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

© Автори матеріалів, 2026
© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026

СЕКЦІЯ 1. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

DOI: 10.5281/zenodo.20748192

ВИНОГРАДОВА Юлія
кандидатка філологічних наук,
доцентка кафедри журналістики,
медіалінгвістики та української
наукової мови факультету
української філології та літературної
творчості імені Андрія Малишка,
керівниця Центру супроводу
здобувачів освіти з особливими
освітніми потребами УДУ
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

ІНКЛЮЗИВНА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВСІХ

Сучасний розвиток суспільства неможливий без забезпечення рівних можливостей для всіх громадян незалежно від віку, статі, стану здоров’я, соціального статусу, місця проживання чи інших ознак. Саме тому одним із пріоритетних напрямів державної політики є формування інклюзивної соціальної політики, яка спрямована на подолання соціальної нерівності, дискримінації та соціального виключення.

Інклюзивна соціальна політика ґрунтується на принципах рівності прав, поваги до людської гідності, недискримінації та забезпечення участі кожної людини в суспільному житті. На відміну від традиційного підходу до соціального захисту, який часто орієнтується лише на надання матеріальної допомоги окремим категоріям населення, інклюзивний підхід передбачає створення умов для повноцінної реалізації потенціалу кожної особистості. Його основною метою є усунення бар’єрів, які перешкоджають доступу людей до освіти, працевлаштування, охорони здоров’я, соціальних послуг та громадської участі [1].

9

Важливою міжнародною основою розвитку інклюзивної політики стала Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю, яка закріпила принцип рівності можливостей та необхідність створення доступного середовища для всіх громадян [2]. У документі наголошується, що інвалідність є результатом взаємодії людини з бар'єрами навколишнього середовища, а тому суспільство має адаптувати свої інститути до потреб різних груп населення. Відповідно до цього підходу особлива увага приділяється забезпеченню доступності інфраструктури, інформації, освіти та ринку праці.

Не менш важливим орієнтиром є Цілі сталого розвитку ООН до 2030 року, які проголошують принцип «Нікого не залишити осторонь» [3]. У цьому контексті інклюзивна соціальна політика розглядається як інструмент досягнення соціальної справедливості та сталого розвитку.

Для України питання інклюзивної соціальної політики набуває особливої актуальності в умовах соціально-економічних трансформацій та наслідків війни. Зростання кількості внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, людей з інвалідністю та інших вразливих категорій населення вимагає удосконалення механізмів соціальної підтримки та інтеграції. Важливим кроком у цьому напрямі стало прийняття Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року, яка передбачає розвиток фізичної, цифрової, інформаційної, освітньої та суспільної доступності [4].

Одним із ключових напрямів реалізації інклюзивної соціальної політики є розвиток інклюзивної освіти. Право на освіту належить кожній людині, тому освітня система повинна забезпечувати умови для навчання дітей з різними освітніми потребами. Інклюзивна освіта сприяє не лише соціалізації дітей з особливими освітніми потребами, а й формуванню толерантності та взаємоповаги серед усіх учасників освітнього процесу [5].

Не менш важливим є забезпечення рівних можливостей на ринку праці. Особи з інвалідністю, люди старшого віку, внутрішньо переміщені особи та інші соціальні

групи нерідко стикаються з труднощами працевлаштування. У зв'язку з цим держава повинна створювати умови для професійної підготовки, перекваліфікації, адаптації робочих місць та стимулювання роботодавців до впровадження інклюзивних практик. Такий підхід сприяє не лише соціальній інтеграції, а й підвищенню економічної активності населення [6].

Водночас ефективність інклюзивної соціальної політики залежить не лише від законодавчого забезпечення, а й від зміни суспільних установок. Навіть за наявності нормативно-правової бази дискримінаційні стереотипи та упередження можуть перешкоджати реальній інтеграції вразливих груп населення.

Отже, інклюзивна соціальна політика є важливою умовою побудови демократичного та соціально справедливого суспільства. Вона спрямована на створення рівних можливостей для всіх громадян, усунення соціальних бар'єрів та забезпечення повноцінної участі людини в усіх сферах суспільного життя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Inclusion Matters: The Foundation for Shared Prosperity. Washington, DC : World Bank, 2013. 273 p.

2. Конвенція про права осіб з інвалідністю : Конвенція ООН від 13 груд. 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 (дата звернення: 12.06.2026).

3. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations, 2015. URL: https://sdgs.un.org/2030agenda (дата звернення: 12.06.2026).

4. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 2021 р. № 366-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-р (дата звернення: 12.06.2026).

5. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.

6. European Pillar of Social Rights Action Plan. European Commission, 2021. URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu (дата звернення: 12.06.2026).

DOI: 10.5281/zenodo.20748194

ГЕЛЕЦЬКА Ірина
кандидатка юридичних наук, доцентка,
викладачка кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

МІЖВІДОМЧА ВЗАЄМОДІЯ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНИМИ ВИПЛАТАМИ СІМЕЙ ЗАГИБЛИХ ТА ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Дослідження міжвідомчої взаємодії у соціальній роботі ґрунтується на тому, що ефективний соціальний захист вимагає комплексних зусиль різних інституцій. У цьому контексті слушною є позиція К. С. Фомічова: «взаємодія – це не підміна одного суб'єкта іншим, а власне раціональне поєднання можливостей кожного з метою реалізації спільних цілей та завдань відповідно до передбаченої законом компетенції кожного суб'єкта публічної адміністрації» [1, с. 108].

Сфера підтримки сімей українських захисників є практичним втіленням вказаного підходу, оскільки від злагодженості дій різних органів залежить результат їхнього соціального захисту. Забезпечення соціальними виплатами родин полеглих чи зниклих безвісти військовослужбовців являє собою багатоетапний адміністративний процес. У зв'язку з тим, що правові статуси «зниклого безвісти за особливих обставин» та «загиблого» істотно вирізняються за формами матеріального забезпечення, відповідно і алгоритми міжвідомчої взаємодії також зазнають змін. Відтак, аналіз особливостей такої комунікації доцільно здійснювати скрізь зміну юридичного статусу військовослужбовця та поступове залучення нових державних інституцій.

12

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ